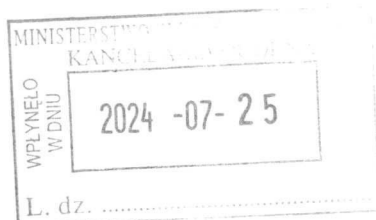

RPW/61316/2024 P
Data: 2024-07-25
MKIS

Nr rej. DS/052/2024

Sosnowiec, dnia 22.07.2024 r.

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

ul. Wawelska 52/54

00-922 Warszawa

Dotyczy: obowiązku ustanowienia zabezpieczenia roszczeń na mocy art. 48a ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. - Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.)

Szanowni Państwo,

Działając w imieniu spółki Maczki – Bór S.A. z siedzibą w Sosnowcu pragniemy zwrócić uwagę na istotne problemy, z jakimi boryka się Spółka od 06.09.2019 r. – czyli od momentu wprowadzenia ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2019 r. poz. 1579) obowiązku polegającego na konieczności ustalenia i utrzymania zabezpieczenia roszczeń m.in. dla odzysku polegającego na wypełnianiu terenu niekorzystnie przekształconego w związku z posiadaniem zezwolenia na przetwarzanie odpadów, który dotyczy także odpadów wydobywczych.

Spółka jest następcą prawnym powołanego w 1950 r. w ramach resortu górnictwa węgla kamiennego „Przedsiębiorstwa Materiałów Podsadzkowych Przemysłu Węglowego” (dalej PMP PW) z siedzibą w Katowicach. W 1952 roku rozpoczęła działalność piaskownia Maczki-Bór. Poza kopalniami od 1951 roku w skład majątku PMP PW wchodziło również kilka przemysłowych linii kolejowych i tabor kolejowy. Stały się one załącznikiem sieci kolei piaskowych, które przedsiębiorstwo systematycznie rozbudowywało i modernizowało do lat 80. XX wieku. W wyniku zaistniałych zmian społeczno-gospodarczych w naszym kraju, realizując proces restrukturyzacji organizacyjnej w górnictwie przedsiębiorstwo państwowe „Przedsiębiorstwo Materiałów Podsadzkowych Przemysłu Węglowego” w Katowicach podzielono na osiem przedsiębiorstw państwowych, w tym utworzono przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Kopalnia Piasku Maczki-Bór w Sosnowcu.

Następnie przedsiębiorstwo państwowe Kopalnia Piasku Maczki-Bór w Sosnowcu zostało przekształcone w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością Kopalnia Piasku „Maczki-Bór” Sp. z o.o. W

Maczki – Bór Spółka Akcyjna
ul. Inwestycyjna 15, PL 41-208 Sosnowiec
Tel. +48 32 299 01 11
Fax: +48 32 299 01 17

biuro@maczkibor.com
www.maczkibor.com

dalszej kolejności zmieniono nazwę spółki na CTL Maczki-Bór Sp. z o.o. z siedzibą w Sosnowcu. W 2010 r. dokonano przekształcenia CTL Maczki-Bór Sp. z o.o. w spółkę akcyjną o nazwie CTL Maczki-Bór S.A., a ostatecznie od 2022 r. spółka działa pod firmą Maczki-Bór SA (dalej: MB SA).

W chwili obecnej Spółka, w oparciu o uzyskaną koncesję, prowadzi działalność górnictwem polegającą z jednej strony na eksploatacji metodą odkrywkową kruszywa wykorzystywanego jako piasek do celów ogólnobudowlanych, zaś z drugiej strony na zagospodarowywaniu odpadów wydobywczych pochodzących z górnictwa i przeróbki węgla kamiennego wykorzystując je do wypełniania wyrobisk powstałych po eksploatacji piasku.

Eksploatacja tzw. kopalin pospolitych (w tym piasku), prowadzona wyłącznie metodą odkrywkową, powoduje powstanie wyrobisk poeksploatacyjnych, zmieniających funkcję i ukształtowanie terenu. Wyrobiska górnicze są zakładami górnictwem w rozumieniu ustawy z 09.06.2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze, dalej: pr. geol. Przedsiębiorca w przypadku likwidacji zakładu górnictwem jest obowiązany w całości lub w części przedsięwziąć niezbędne środki w celu ochrony środowiska oraz rekultywacji gruntów po działalności górnictwem. Uwzględniając natomiast dyspozycję art. 129 ust. 2 pr. geol., zaznaczyć należy, że do rekultywacji gruntów, o których mowa w art. 129 ust. 1 pkt 5 pr. geol., stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z 3.02.1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Wyrobisko należy poddać rekultywacji, uzyskawszy decyzję rekultywacyjną w trybie art. 20 i nast. ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Rekultywacja może być prowadzona za pomocą odpadów wskazanych w rozporządzeniu w sprawie odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami. Przedsiębiorcy górnictwem powszechnie realizują swój obowiązek rewitalizacji gruntów niekorzystnie przekształconych w związku z dokonaną eksploatacją górnictwem poprzez wypełnianie powstałych obniżen terenu wybranymi rodzajami odpadów, w tym wydobywczymi.

Maczki – Bór S.A. z powodzeniem prowadzi działalność rekultywacyjną od lat 70 tych XX wieku i jest jednym z pionierów w tej dziedzinie. Przedmiotowe prace rekultywacyjne na terenie Zakładu Górniczego w rejonie „Bór Zachód” w końcowym etapie prowadzone były w oparciu o decyzję z 14 listopada 2017 r. znak wydaną przez Prezydenta Miasta Sosnowca oraz w oparciu o plan ruchu Zakładu Górniczego „Maczki Bór”- zezwalający na prowadzenie robót rekultywacyjnych na terenie wyrobiska górnictwem. Spółka w procesie rekultywacji wykorzystuje przede wszystkim odpady odbierane z kopalń węgla kamiennego będących oddziałami Polskiej Grupy Górniczej S.A. takich jak np. KWK Piast – Ziemowit czy KWK Staszic.

Zgodnie z zapisami przepisów unijnych i krajowych wprowadzona hierarchia sposobów postępowania z odpadami nakazuje aby odpady, których powstaniu nie udało się zapobiec w pierwszej kolejności obowiązkowo poddawać odzyskowi. Odbierane z Kopalń węgla kamiennego odpady wydobywcze to skała płonna pochodzenia naturalnego (iłowce, piaskowce i mułowce). Odpady te nie są i nigdy nie były klasyfikowane jako odpady niebezpieczne. Z uwagi na swoje właściwości nie

stwarzają zagrożenia dla środowiska naturalnego i zdrowia człowieka co potwierdzają liczne wyniki badań.

Wykorzystywane przez Spółkę metody rekultywacyjne oraz stosowane przez nią procesy technologiczne zapewniają nie tylko spełnienie wymagań prawnych ale również przywrócenie gruntem jego walorów użytkowych – co znacząco przekłada się na rozwój gospodarczy w rejonie działania spółki. Na dotychczas zrehabilitowanym terenie w rejonie ul. Inwestycyjnej w Sosnowcu powstało nowoczesne centrum magazynowo – logistyczne o powierzchni ponad 200ha.

Dotychczasowe doświadczenia w realizacji przedmiotowych przedsięwzięć i ich rzeczywisty wpływ na środowisko potwierdzają brak uzasadnienia do wprowadzenia dodatkowych obciążeń związanych z ustanawianiem i utrzymywaniem zabezpieczenia roszczeń dla odzysku polegającego na wypełnianiu terenu niekorzystnie przekształconego odpadami wydobywczymi. Podczas działalności Spółki od blisko 50 lat nie doszło nigdy do przypadku, którego następstwem byłaby konieczność jakiegokolwiek usunięcia odpadów bądź prowadzenia innych zabiegów o charakterze ratowniczym.

Zgodnie z art. 48a ustawy o odpadach, posiadacz odpadów jest obowiązany utrzymywać ustanowione zabezpieczenie roszczeń przez okres obowiązywania zezwolenia na przetwarzanie odpadów i po zakończeniu jego obowiązywania, do czasu uzyskania ostatecznej decyzji o zwrocie zabezpieczenia roszczeń.

Zabezpieczenie roszczeń może mieć formę depozytu, gwarancji bankowej, gwarancji ubezpieczeniowej lub polisy ubezpieczeniowej.

W tym miejscu należałoby wskazać art. 48a ust. 5 ustawy o odpadach, który określa, że „w gwarancji bankowej, gwarancji ubezpieczeniowej lub polisie ubezpieczeniowej stwierdza się, że w dowolnym czasie, do wydania ostatecznej decyzji o zwrocie gwarancji bankowej, gwarancji ubezpieczeniowej lub polisy ubezpieczeniowej, o której mowa w art. 48a ust. 18 ustawy o odpadach, w razie wystąpienia negatywnych skutków w środowisku lub szkód w środowisku w rozumieniu ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, powstałych w wyniku niewywiązania się przez podmiot z obowiązków określonych w niniejszej ustawie, w tym obowiązków wynikających z posiadanego zezwolenia na zbieranie odpadów lub zezwolenia na przetwarzanie odpadów, lub konieczności usunięcia odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich magazynowania lub składowania, bank lub zakład ubezpieczeniowy uregulują zobowiązania na rzecz organu prowadzącego egzekucję tych obowiązków.”. Zawarcie w umowie z ubezpieczycielem lub gwarantem klauzuli o treści zgodnej z przytoczonym powyżej przepisem jest istotne bowiem określa jakie koszty mogą być pokryte z wykorzystaniem ustanowionego zabezpieczenia roszczeń w sytuacji niewywiązania się przez podmiot z obowiązków określonych w ustawie o odpadach, w tym również z obowiązków wynikających z posiadanego zezwolenia na zbieranie odpadów lub zezwolenia na przetwarzanie odpadów.

Wysokość zabezpieczenia roszczeń dla wypełniania terenu niekorzystnie przekształconego oblicza się jako iloczyn masy odpadów przewidywanych do przetworzenia w okresie roku oraz stawki zabezpieczenia roszczeń w wysokości określonej dla magazynowanych odpadów w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 7 lutego 2019 r. w sprawie wysokości stawek zabezpieczenia roszczeń. Masę odpadów przewidywanych do przetworzenia w okresie roku określa zezwolenie na przetwarzanie odpadów, które wydawane jest na czas oznaczony, nie dłuższy niż 10 lat.

Uwzględniając stawkę zabezpieczenia roszczeń dla odpadów wydobywczych w wysokości 30 zł (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 7 lutego 2019 r. w sprawie wysokości stawek zabezpieczenia roszczeń) oraz masę odpadów wydobywczych określoną w aktualnych zezwoleniach na przetwarzanie odpadów, która w przypadku spółki Maczki – Bór S.A. wynosi ok. 7,8 mln Mg/rok odpadów wydobywczych, wysokość zabezpieczenia roszczeń będzie wynosiła około 234 mln zł.

Co najistotniejsze, Spółka praktycznie od daty powstania obowiązku ustanowienia zabezpieczenia roszczeń prowadzi rozmowy zarówno z bankami jak i towarzystwami ubezpieczeniowymi. Niestety jak do tej pory, Spółce nie udało się uzyskać oferty ani na polisę ubezpieczeniową ani gwarancji bankowej opiewających na kwotę wyliczonego zabezpieczenia, pomimo pozytywnego zakończenia wszelkich przeprowadzanych w spółce audytów i badań.

Wyższa kwota zabezpieczenia gwarantowana była w zaoferowanych Spółce polisach ubezpieczeniowych, tym niemniej jednak polisy te wg interpretacji urzędów marszałkowskich nie spełniają wymogów ustawowych. Na dzień dzisiejszy także wpłata sumy zabezpieczenia na depozyt pozostaje poza możliwościami Spółki. Co prawda – jak się zdaje możliwe jest łączenie np. polisy i depozytu, czy też kilku dokumentów gwarancji – pod warunkiem jednak aby obejmowały one łączną wymaganą kwotę. Przemawia za tym brzmienie art. 48a ust. 4 u.o.o. („Zabezpieczenie roszczeń może mieć formę depozytu, gwarancji bankowej, gwarancji ubezpieczeniowej lub polisy ubezpieczeniowej.”). Za powyższym rozumowaniem przemawia argument, iż ustawodawca wymieniając dopuszczalne formy zabezpieczenia roszczeń użył spójnika „lub” – a w praktyce prawniczej słowo „lub” to alternatywa łączna. Tym samym koszty ustanowienia zabezpieczenia przez Spółkę znacząco by wzrosły.

Wszystkie opisane w niniejszej petycji trudności mogą spowodować tak wysoki wzrost kosztów działalności spółki, iż jej faktyczne funkcjonowanie może okazać się nierentowne. Likwidacja spółki na pewno nie leży w interesie zarówno podmiotów z branży górniczej, społeczności lokalnej oraz organów ochrony środowiska, jak i ostatecznie może negatywnie wpłynąć na środowisko.

W świetle powyższego wnosimy o:

- 1) zmianę *Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 7 lutego 2019 r. w sprawie wysokości stawek zabezpieczenia roszczeń* poprzez wprowadzenie nowej stawki w wysokości adekwatnej dla oddziaływania odpadów wydobywczych;
- 2) zmianę przepisów prawa i w jej wyniku wyłączenie z obowiązku ustanowienia zabezpieczenia roszczeń w przypadku odpadów wydobywczych legalnie wykorzystywanych w procesie odzysku, polegającym na wypełnianiu nimi terenu niekorzystnie przekształconego.

Z wyrazami szacunku,

Do wiadomości:

Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
Departament Ochrony Środowiska, Ekologii i Opłat Środowiskowych
Ul. Juliusza Ligonia 46
40-037 Katowice

Maczki – Bór Spółka Akcyjna
ul. Inwestycyjna 15, PL 41-208 Sosnowiec
Tel. +48 32 299 01 11
Fax: +48 32 299 01 17

biuro@maczkibor.com
www.maczkiibor.com